

ПІСЛЯ: ВІДЕОЗЙОМКА БЕЗПЕЧНИХ МІСЦЬ ПОДІЙ

Знімання відео про права людини може бути небезпечним. Воно може поставити під загрозу вас самих, людей і спільноти, яких ви знімаєте. Тверезо оцініть ризики перед тим, як натиснути кнопку «запис».

Дотримуйтеся вказівок, що подані внизу, наскільки це можливо, розуміючи, що жодна з цих інструкцій не є абсолютною, і методи слід змінювати відповідно до ваших потреб. За можливості звертайтеся по допомогу до місцевих експертів. Навіть якщо ви не можете повністю дотримуватися вказівок, ваші матеріали все одно можуть містити цінну інформацію, яка приведе правозахисні організації та активістів до розуміння ситуації, а це, у свою чергу, допоможе захистити наші основні людські права.

ВІДЕО

ВСТУП

У польових умовах ми нерідко зосереджуємося на зніманні того, як відбувається злочин – знімаємо, як поліція перевищує повноваження під час арешту, як бульдозери зрівнюють будинки із землею, або як витікає нафта із розбитого танкера. Хоча матеріали, що показують власне момент вчинення злочину, можуть бути дуже цінними, часто не менш важливим є документація сцен, що передували і сталися після злочину. Тут ми обговорюємо, яким чином слід знімати наслідки порушення прав людини.

Навіщо знімати після?

Відео, зняте після певних подій – коли кулі вже не летять, бомбардування припинилися, а бульдозери поїхали геть, – буває корисним із кількох причин. Воно може бути:

- Використане як ілюстрація загального плану або огляду місця злочину, надаючи суддям і присяжним змогу краще зрозуміти, що саме відбулося.
- Цінним, щоб показати, які ще види доказів були зібрані. Наприклад, відео можна використати для документування ексгумації масового поховання.
- Використаним, щоб переконатися, що докази не були підкинуті або сфальсифіковані.

Мета знімання наслідків

Дайте змогу іншим – слідчим, експертам, адвокатам та, можливо, суддям, – візуалізувати сцену такою, якою її вперше побачив оператор. Добре зняті кадри місця злочину проти прав людини повинні давати глядачам відчуття присутності.

Відеозйомка безпечних місць подій

Розглянемо кроки, які включає в себе «метод спіралі», для надійної зйомки сцени злочину. Часто кроки *не можуть* бути виконані за цим планом, оскільки простір занадто маленький, можна знімати лише з однієї точки замість того, щоб вільно пересуватися локацією, на дорозі стоїть стіна, або з інших причин. Незважаючи на потребу змінювати запропоновані кроки, пристосовуючи їх до ситуації та пересвідчуючись, що зйомка безпечна, слід дотримуватися трьох основних принципів:

- За можливості знімайте сюжетні та візуальні елементи, що підтверджують час, дату і місцезнаходження сцени.
- За можливості знімайте з усіх кутів і боків сцени.
- За можливості зніміть загальний, середній та великий плани сцени.

ПЕРЕВІРТЕ СВОЇ НАВИЧКИ

Ознайомившись із методом, потренуйтеся знімати постановочну сцену злочину. Потім віддайте матеріали комусь, хто не бачив місця подій. Попросіть цю людину намалювати план відзнятої вами сцени. Якщо план точний, у вас хороші операторські навички. Якщо ні – спробуйте ще!

КОРОТКО

КРОК 1

Переконайтеся, що місце знімання безпечне

КРОК 2

Створіть план зйомки

КРОК 3

Додайте ввідну інформацію

КРОК 4

Зніміть вигляд згори та горизонт

КРОК 5

Зніміть повільний огляд на 360 градусів із вихідної точки із 15-секундним інтервалом

КРОК 6

Зніміть 10-секундні загальні плани із чотирьох кутів або боків сцени злочину

КРОК 7

Зніміть 10-секундні середні плани із чотирьох кутів чи боків сцени злочину

КРОК 8

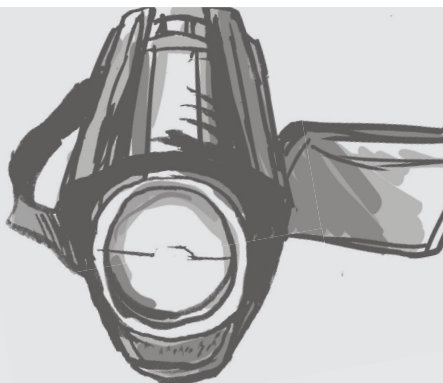
Зніміть 10-секундні великі плани ключових доказів по спіралі

КРОК 9

Заповніть звіт про зйомку

КРОК 10

Додайте до відео карти, фотографії, малюнки і т.п. за потреби

ВІДЕО

10 КРОКІВ: ДЕТАЛІ

Перед тим, як вирушити на місце, переконайтеся, що ваше обладнання працює, і потім дотримуйтеся цих вказівок.

КРОК 1

Переконайтеся, що місце безпечне для знімання

Ваша безпека і безпека спільноти перш за все. Стежте за можливими фізичними загрозами. Наприклад, не рухайте тіл, якщо не впевнені, що особа, яка має справу з тілом, відповідно захищена від зараження хворобою; не заходьте до зруйнованої будівлі, яка може завалитися, і т.п. Також зверніть увагу на те, чи сам факт знімання не поставить вашу безпеку чи безпеку спільноти під загрозу, якщо його помітять.

КРОК 2

Створіть план зйомок

Якщо ви працюєте із професійним слідчим, відеооператор та слідчий повинні разом обійти місце злочину і спланувати, як її знімати. У більшості ситуацій, що стосуються порушення прав людини, слідчий відсутній, тож оператор повинен планувати зйомку самостійно.

КРОК 3

Включіть попередню інформацію до свого відеозапису за допомогою текстової вставки або закадрового коментаря

Якщо це безпечно, почніть запис або із текстової «вставки» з інформацією, перерахованою нижче, або проговоріть інформацію у мікрофон камери.

- Ім'я оператора / Контактні дані
- Час
- Дата
- Точне місце, включаючи GPS-координати, якщо вони доступні.

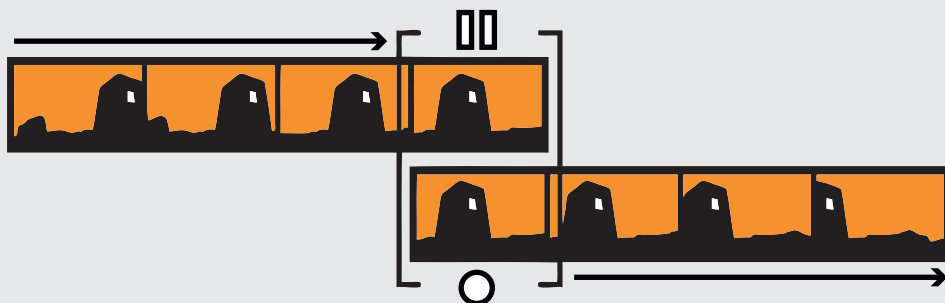
ВІДЕО

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Дивіться «Додавання
необхідної
інформації»:
[vae.witness.org/uk/
відео-як-доказ/](http://vae.witness.org/uk/відео-як-доказ/)

КЛЮЧОВИЙ МОМЕНТ: ОДИН ДУБЛЬ ЧИ ПАУЗИ?

Тепер ви готові почати запис. Знімаючи відеодоказ, найкраще робити це без пауз. Проте якщо сцена злочину велика, складна або небезпечна, її буде важко задокументувати одним дублем. За необхідності можна переривати зйомку, проте, якщо це можливо, починайте новий дубль, спрямувавши камеру на те ж місце, на якому ви перервали знімання. Іншими словами, накладайте кадри один на інший. Це зробить перехід між кадрами плавним і допоможе глядачеві зорієнтуватися.

ВІДЕО

КРОК 4

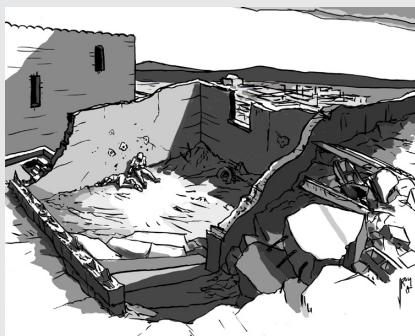
Зніміть вид згори і горизонт, щоб засвідчити дату і місце знімання

Якщо можливо, зробіть такі кадри:

- Вид згори сцени злочину.
- Кадр із небом, який в ідеалі повинен зафіксувати погоду і кут сонця або місяця щодо горизонту.
- Будь-які орієнтири, наприклад, гору, річку, дорожній знак, церкву і т.п.

Тривалість кадру – 10 секунд.

Вид згори

Горизонт із сонцем або місяцем

Орієнтир

КЛЮЧОВИЙ МОМЕНТ: БУДЬТЕ ТВОРЧИМИ

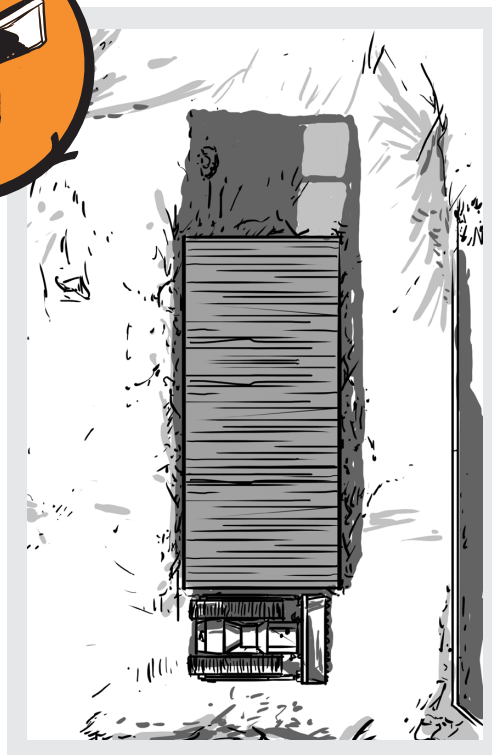
Маючи ручку і папір, ви можете намалювати стрілочку, написати слово «північ», покласти на землю, спрямувавши стрілку на північ, і зняти її. Можна також додати кадр із першою сторінкою газети або час і дату з екрана мобільного телефона. Ідея полягає в тому, що існує багато способів включити візуальні матеріали, що вказують на дату і місце. Будьте творчими.

КРОК 5

Зніміть повільний 360-градусний огляд із точки, де ви починаєте знімання, із 15-секундним інтервалом

- Виберіть початкову точку в одному з кутів або на якійсь стороні місця злочину. За можливості оберіть вихідну точку, що знаходиться строго на північ, південь, схід або захід, оскільки це хороша вправа, яка допоможе згодом у відтворенні сцен.
- Якщо безпечно записувати голос, скажіть на камеру, де знаходиться точка відліку (північний кут, південний бік, східний берег, західний бік, північний захід майданчика і т.п.).
- Продовжуючи знімати, повільно (кожен кадр триває 15 секунд або більше) поверніться навколо своєї осі, зробивши 360-градусний огляд сцени.

Північ

Кадр із 360 градусами

Південь

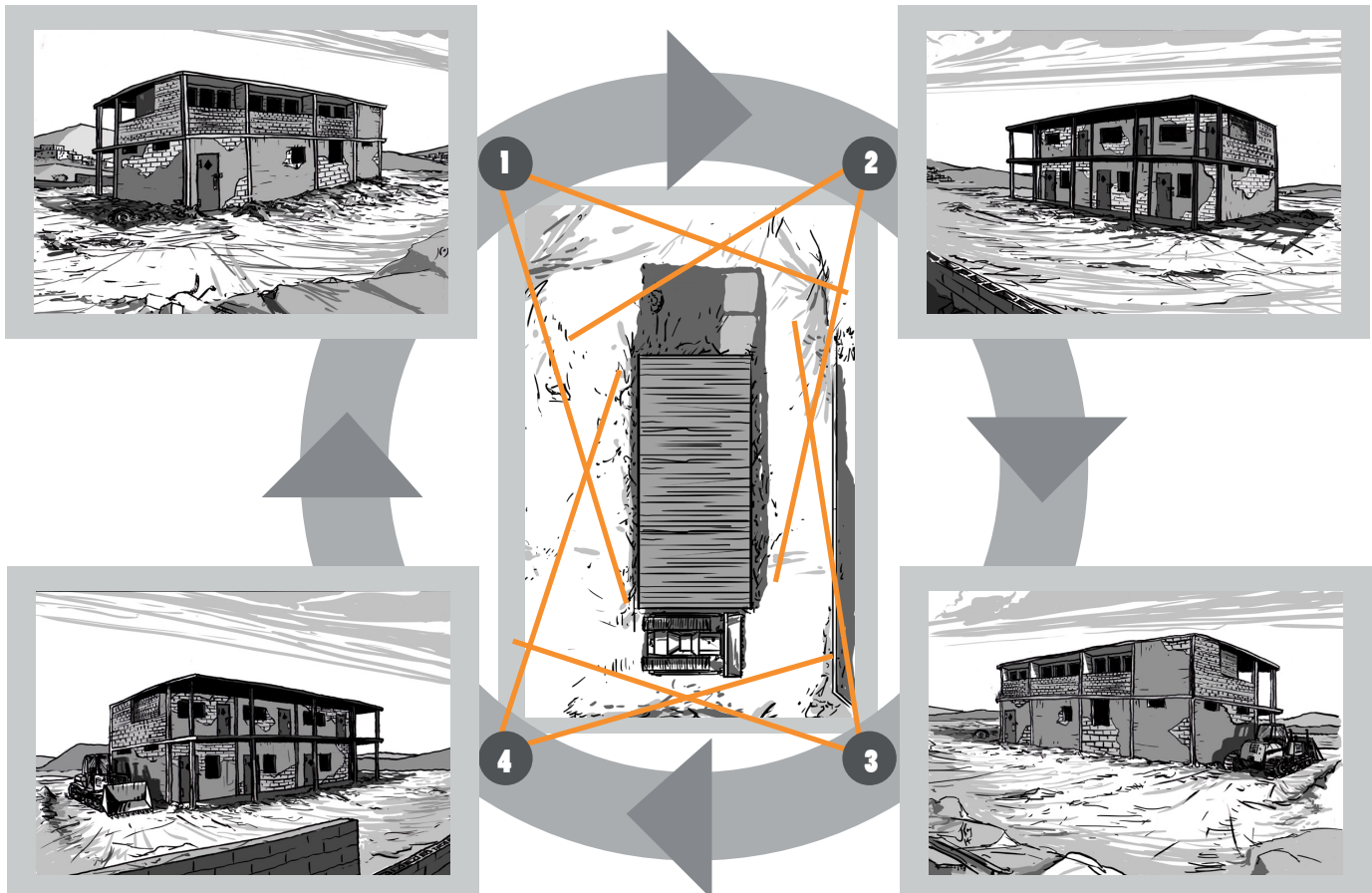
КРОК 6

Зніміть 10-секундні загальні плани із чотирьох кутів або боків місця злочину

Мета загальних планів – надати зрозумілий план місця злочину.

- У початковій точці зніміть перший 10-секундний загальний план. Потім, *продовжуючи запис*, повільно переміщуйтеся за годинниковою стрілкою, зупиняючись у кожному куті чи на кожній стороні сцени, роблячи загальні 10-секундні плани, поки не замкнете коло.
- Продовжуйте записувати відео, переходячи до КРОКУ 7.

Загальні плани

КРОК 7

Знімання 10-секундних середніх планів із чотирьох кутів чи сторін сцени злочину

Мета знімання середніх планів – встановлення місцезнаходження доказів на сцені злочину та зв'язку одного доказу з іншим.

- Із початкової позиції підійдіть ближче до центру сцени.
- Зніміть перший 10-секундний середній план. Потім, *продовжуючи запис*, повільно рухайтесь за годинниковою стрілкою, зупиняючись на кожному куті чи стороні сцени і знімаючи середній 10-секундний план, поки не замкнете коло.
- Продовжуйте записувати відео, переходячи до КРОКУ 8.

ВІДЕО

Середні плани

1

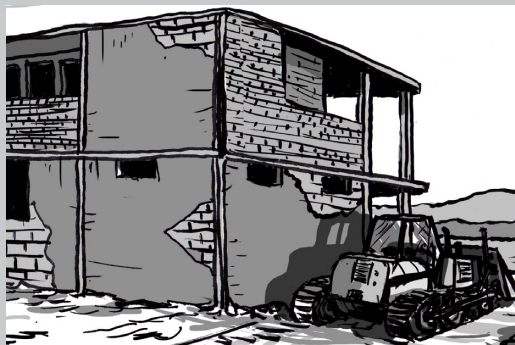
2

3

4

КРОК 8

Знімання 10-секундних великих планів ключових доказів по спіралі

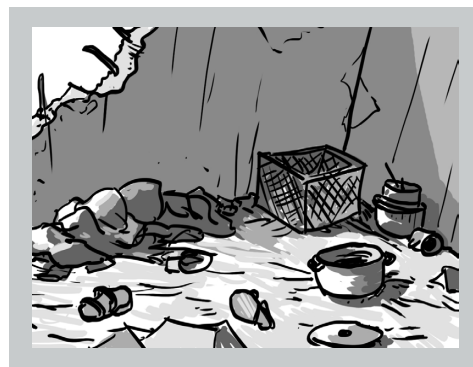
Метою запису відеокадрів крупного плану є можливість побачити деталі у відзнятій сцені.

- Із початкової позиції, за годинниковою стрілкою та по спіралі, сфокусуйте камеру на першому доказі. Зніміть 10-секундний великий план.
- За можливості зробіть другий 10-секундний кадр із тим самим доказом і чимось, що вказувало б на масштаби. Наприклад, покладіть поряд із доказом мобільний телефон, щоб експерти могли визначити розмір доказу.
- Потім, продовжуючи рухатись по спіралі за годинниковою стрілкою, зробіть великі плани деталей, які, на вашу думку, можуть бути важливими, щоразу роблячи 10-секундні плани із предметом, що визначає масштаб, та без нього.

ВІДЕО

Великий план

КРОК 9

Заповніть звіт про зйомку

Звіт надасть слідчим та експертам змогу швидко визначити, чи стосується відеоматеріал їх розслідування, та допоможе ідентифікувати, перевірити і зберегти факт прийому відео. Заповнення цих звітів вимагає часу, якого у вас, радше за все, немає. Проте звіт про зйомку значно підвищує доказовий потенціал вашого матеріалу. Звіт повинен заповнити відеооператор, вказавши, чи переміщуваав він що-небудь на місці злочину.

Доповніть відео мапами, фотографіями, малюнками і т.д. за необхідності

Якщо можливо, доповніть відеоматеріал іншими документами. Наприклад, якщо ви використовуєте намальовану вручну або фотографічну мапу для пояснення місцезнаходження, додайте великий план мапи і попросіть відеооператора підписати її, вказавши дату, і зберегти разом із відео. Якщо до відео додається малюнок від руки, він мусить містити: вигляд згори, приблизну масштабну лінійку, вказівку на північ, дату і підпис автора, фотокопію та оригінал, що зберігаються як доказ. Також зважте на фотографії. Вони цінні, оскільки зазвичай мають більшу роздільну здатність, а отже, включають більше деталей. До того ж фотографії легко впорядкувати і переглянути.

ДОДАТКОВІ ВКАЗІВКИ

Відео повинні чесно і точно відтворювати місце події. Задля точності:

- Ніколи не відтворюйте сцену – показуйте її такою, якою ви її знайшли.
- Будьте обережними, щоб не знищити докази під час зйомок.
- Будьте якомога лаконічнішими. Тривалість відео залежить від складності сцени, але пам'ятайте, про що саме ви знімаєте фільм.
- Переконайтеся, що рух камери, включаючи орієнтацію, зум та нахили – повільні, плавні й обережні.
- Правильно встановіть експозицію.
- Встановіть максимальну глибину різкості.
- На відео не повинно бути спотворень.
- Відео повинне бути у чіткому фокусі.
- За можливості використовуйте штатив.

Часто активісти, які знаходяться на майданчику і не мали досвіду знімання, не можуть дотримуватися цих додаткових вказівок. У цьому немає нічого поганого. Брак технічних навичок не повинен зупиняти вас від знімання, якщо це безпечно і якщо, на вашу думку, ці кадри допоможуть вашій правозахисній діяльності. Просто зробіть якнайкраще у межах безпеки та власного розуміння ситуації.

ТЕПЕР ПОРУШУЙТЕ ПРАВИЛА

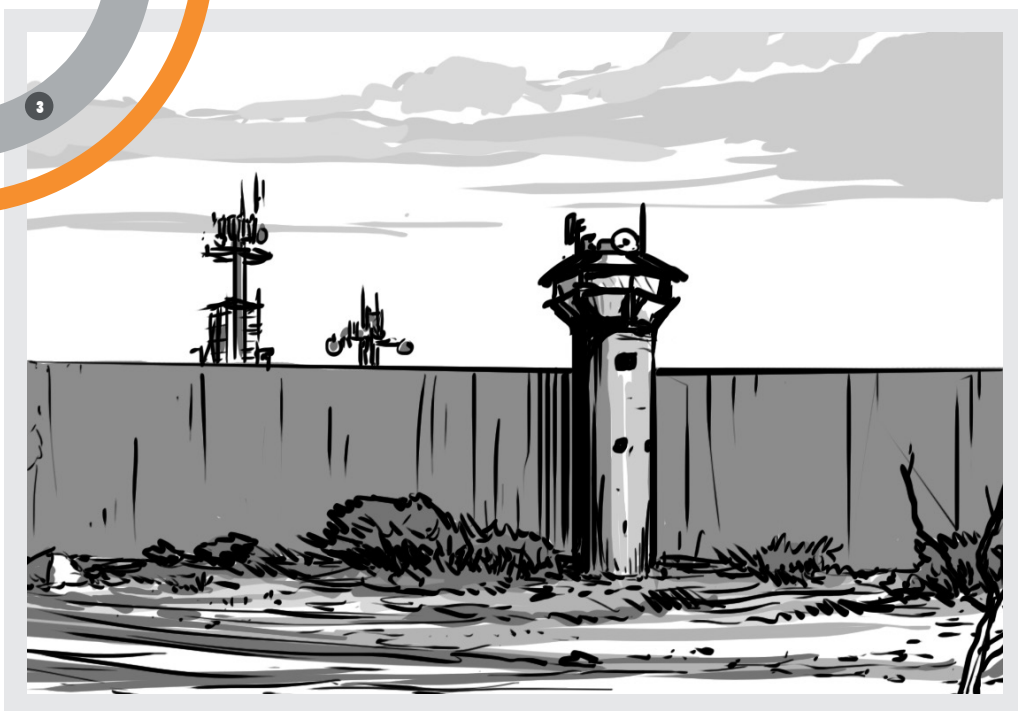
Відеооператори часто опиняються у ситуації, коли методи, викладені вище, неможливо застосувати. Пам'ятаючи, що ваша мета – упевнитися в тому, що після перегляду відео люди, які не були разом із вами на місці злочину, зможуть відтворити план місця подій, подумайте, як би ви адаптували методи знімання, якби:

- Ви знаходились на стіні у Газі, де можна знімати тільки на 180, а не на 360 градусів навколо.
- На даху, спостерігаючи протести на вулицях у Бразилії. Сходити з місця небезпечно, тож знімати можна тільки з однієї точки.
- У тимчасовій в'язниці, покинутій сирійським урядом, у якій режим тримав і, можливо, катував в'язнів.

ВІДЕО

Коли 360° це неможливо...

ПРАКТИЧНИЙ ПРИКЛАД

ЗЙОМКИ ЗАДОВГО ПІСЛЯ ЗЛОЧИНУ:

МІЖНАРОДНИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ ТРИБУНАЛ ЩОДО КОЛИШНЬОЇ ЮГОСЛАВІЇ (МКТЮ) ПРОТИ ДОКМАНОВІЧА

Передісторія

У листопаді 1991 року сербські солдати перемістили понад 200 людей з лікарні в місті Вуковар, Хорватія, до тюремного табору на фермі Овчара. Там солдати били полонений кілька годин, а потім розстрілювали їх. Славко Докмановіч був тоді Головою Вуковарської мерії. Міжнародний Кримінальний Трибунал щодо Колишньої Югославії звинуватив його у: I) особистій участі в побиттях та вбивствах; та II) пособництво та співучасть в побиттях та умисному вбивстві цих понад 200 людей.

Ovčara Farm

Slavko Dokmanović

Докмановіч не визнавав себе винним, стверджуючи, що він не перебував поблизу ферми під час розправи. Для того, щоб це довести, його адвокати надали відеозапис того, як Докмановіч та його колеги подорожують автомобілем по сільським дорогам з відміткою часу та дати, яка співпадала з часом та датою вбивств. Він стверджував, що цей відеозапис доводив, що він не був на фермі під час вчинення вбивств. Іншими словами, Докмановіч надав суду відеозапис-алібі.

Спростування Відеозапису-Алібі

Обвинувачення не вірило йому – як не вірило і відеозапису – тому воно направило слідчого по місцях злочину на ім'я Владімір Джуро поїхати у Вуковар. Джуро взяв камеру, сів у машину та поїхав по маршруту, який, як стверджував Докмановіч, той проїхав удень 21 листопада 1991 року. Фрагмент відеозапису слідчого можна подивитися за посиланням:

Кадр з відеозапису, зробленого слідчим Владіміром Джуро.

ВІДЕО

SHOWN IN THE VIDEO

In case you are unable to watch this 1-minute clip, it is a good example of how a professional crime-scene videographer films. While the vehicle is stopped, he begins filming a very slow 180-degree pan. He then holds the camera steady while filming a wide shot driving along the route.

bit.ly/VaE_Dokmanovic.

Коли Джуро повернувся з поїздки, він та його команда продивилися відеозаписи разом та порівняли відеозапис-алібі Докмановіча з відеозаписом Джуро. Вони не сходилися. Коли порівняли зйомки, слідчі виявили, що відеозапис Докмановіча показувало не його шлях з точки А в точку Б, як він заявляв, а швидше воно показувало його шлях з точки А в точку А. Відповідно слідчий вирахував, що Докмановіч зробив розворот. Як вони встановили це? Ключ був у деревах. В самому кінці відеозапису-алібі Докмановіча все, що можна побачити на записі – це автобуси, частина даху будинку та верхівка дерева. Слідчий тоді викликав професора Пауля Таббуша, експерта дендрології, чи іншими словами науковця по деревам.

Що цікаво, дерева як відбитки пальців – жодні два дерева не мають однакового малюнку гілок. Використовуючи малюнок гілок, Таббаш зміг встановити, що горіхове дерево в кінці відеозапису слідчого не співпадав з деревом наприкінці відеозапису Докмановіча. В не-юридичній мові це називається моментом «димлячий пістолет».

Результат

Кадр з кінця відеозапису-алібі
Докмановіча

Хоча все це не доводило, що Докмановіч був на фермі в той час, коли сталися вбивства, це підірвало віру в слова Докмановіча та його алібі. Коли обвинувачення довело, що Докмановіч збрехав про його алібі, суддям було важко, якщо взагалі можливо, вірити іншим його свідченням, які він робив під присягою.

Докмановіч закінчив життя самогубством за дев'ять днів до винесення вердикту. Хоча вердикт не був винесений, члени сімей людей, які були вбиті того дня на фермі, взнали частинку правди завдяки слідчому, науковцю по деревам та відеографу місця злочину, який поїхав та зняв дорогу та дерева в сонячний день задовго після того, як сталася різанина.

ЩО ТРЕБА ЗАПАМ'ЯТАТИ

Ми можемо вивчити кілька уроків з цієї історії.

По-перше, ніколи не компрометуйте вашу достовірність, тому що якщо вона втрачена, дуже важко (якщо взагалі можливо) повернутися назад.

По-друге, один лише відеозапис не доводив, що Докмановіч сфальсифікував свою плівку-алібі. Відеозапис, поєднаний з технічним аналізом, зробленим експертом, довели обман.

По-третє, необхідне підтвердження того, що відеозапис дійсно показує те, що одна сторона запевняє що воно показує.

По-четверте, хоча відеозапис процесу злочину справді має цінність, зйомки після вчинення злочину можуть бути також дуже важливими.

ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА:

- Довідник Місце Злочину та Фотограф Доказів, Стівен Стаггс, який можна замовити за посиланням staggspublishing.com/CSEPG.html
- Розділ 20: ПРОЕКТ Рекомендації та Правила для Місця Злочину/Критична Відеозйомка Подій, Наукова Робоча Група Зображувальної Технології (НРГЗТ), доступна за посиланням crime-scene-investigator.net/swgit-section20.pdf

ВІДЕО